

i Tilfælde af, at man i Lighed med undertegnede paa en Række Punkter føler sig uenig med Forfatteren.

Svend Ranulf.

**Et Replikskifte angaaende cand. polit. Lindbergs Artikel
„Den engelske Krise, Efteraaret 1931“.**

I.

Det er en smuk Præstation, at Tidsskriftet allerede i November-Heftet kunde bringe en baade klar og underholdende Oversigt over den engelske Efteraarskrise; Æren herfor tilkommer cand. polit. N. Lindberg, som har skilt sig udmærket fra denne Side af Opgaven.

I mindre Grad er det lykkedes ham at undgaa en for ensidig Kildeudnyttelse, hvad man forsaavidt forstaar, idet Interesser og Synspunkter er tøret saa voldsomt sammen i de Dages Feberstemning, at det kan være vanskeligt nok at give Fremstillingen efter en klar Linie i sammentrængt Form, hvis man ikke træffer sit Valg mellem modstridende Vidnesbyrd. Her skal blot forsøges at supplere Fremstillingen paa et enkelt Punkt, men heller ikke dette Supplement kan gøre Krav paa at blive betragtet som andet eller mere end et Brudstykke.

Med udmærket Effekt har Lindberg i de forudgaaende Kapitler skabt Stemning for Kapitel IV: „Sammenspillet mellem Bankkrisen og Budgetkrisen“, som er Fremstillingens Kulmination koncentreret om de udenlandske Bankers „Balkan“-Betingelser i Forbindelse med Laan ydet den engelske Regering til Sterlingkrisens Afværgelse; saaledes i Kapitel II (S. 317): „Denne Gang blev Reserven bragt til Veje paa en saadan Maade, som i Eftertidens økonomiske Historie-skrivning utvivlsomt vil blive betegnet som Højdepunktet af Europas Balkanisering“.

I Kapitel IV faar Læserne at vide, hvorledes daværende Finansminister Snowden, og Bank of England i Egenskab af Raadgiver for Regeringen og Mellemand for de udenlandske Banker, saa paa den „Balkanbetingelse“, der gik ud paa, „at Budgettet skulde balanceres gennem en alvorlig Nedskæring af the dole“ (Arbejdsløshedsunderstøttelsen). Bank of England vil, mener Lindberg, ikke kunne beklage sig, dersom der regnes med den Mulighed, at dens Ledelse „uanset Virkningen for Ar-

bejderne“ har ment, at (Balkanbetingelsen) var „gunstig for den Klasse, den tilhørte“¹⁾.

Det er imidlertid de udenlandske Laangivere, der har „sat Betingelsen“, og „forstaaeligt nok“ er den Forklaring fremført, „at de store Banker i U. S. A. ønskede, at de kunde gøre noget for at diskreditere Arbejdsløshedsunderstøttelsen som System, for at det ikke skulde blive indført i U. S. A.“²⁾.

Læserens fulde Forventning til det bebudede Eksempel værdigt for Historieskrivningen er saaledes rigeligt indfriet; tilbage staar alene — Dokumentation. Den hentes fra Daily Herald's paa Alarmpunktet d. 25. August 1931 fremsatte „Afsøring“, gengivet saaledes af Lindberg³⁾, „at den afgaaede engelske Regering var informeret af Bank of England, at Federal Reserve Bank ikke vilde give Laanet, medmindre en væsentlig Del af Budgetunderskuddet blev dækket ved en Reduktion af det Beløb, der blev betalt i Arbejdsløshedsunderstøttelse“⁴⁾.

En for Læseren tilsyneladende overbevisende Understøttelse faar Dokumentation for de udenlandske Bankers „Balkanbetingelser“ imidlertid ved Lindbergs Tilføjelse, at „denne Daily Herald's Meddelelse er bleven bekræftet af Medlemmer af det afgaaede Ministerium f. Eks. Dr. Addison“. Læseren kan herunder tænke sig indbefattet baade Mac Donald og Snowden.

Imidlertid foreligger ogsaa følgende af Lindberg ikke benyttede supplerende Dokumentation:

1. Anerkendelse, respektive Afvisning af Deltagelse i Kritik af de udenlandske Banker:

Mac Donald priser (8. Sept. i Underhuset) „the magnificent helpfulness and good will shown by New York and the American bankers from beginning to end“.

Snowden (Radiotale 11. Sept.): „The bankers are being shamefully maligned (bagtalte)“.

Henderson, Udenrigsminister i den afgaaede Arbejderregering, paa det paagældende Tidspunkt Arbejderoppositionens Fører (8. Sept. Underhuset): „I am not laying down any complaints about the bankers. I would not dream of doing so“.

2. Den „politiske“ Betingelse stammer andet Sted fra:

¹⁾ S. 330.

²⁾ S. 331 nederst.

³⁾ S. 330.

⁴⁾ Hvad Daily Herald nøjagtigt siger, er: „provided that specific and considerable economies were at once made in the Administration or in the actual benefits paid under the unemployment insurance scheme“; altsaa enten i Administrationsudgifterne eller i selve Understøttelsen.

Mr. A. V. Alexander, Marineminister i den afgaaede Arbejderregering, senere i Arbejderoppositionen, paaviser i en Tale, refereret i „Daily Telegraph“ 31. August, at: „When suggestions were made for a balanced Budget (altsaa utvivlsomt før Henvendelsen til Bankerne om Laan) their¹⁾ (the Labour Government's) opponents declared it was imperative that some diminution must be made in the scale of unemployment allowances“.

Henderson (Underhuset 8. Sept.): „We were not willing to comply with the demand made to us in the closing hours of the lifetime of the late Government by leaders of political parties“.

Sir Herbert Samuel, Fører i det liberale Parti, Medlem af den nationale Regering (Underhuset 8. Sept.): Both Liberals and Conservative parties felt that the situation was so grave that there must be some cuts in the rates of unemployment benefit²⁾.

3. „Politiske Betingelser“ fra de udenlandske Bankers Side er kategorisk dementeret af Mac Donald og Snowden, som alene, paa Regeringens Vegne, førte Laaneforhandlingerne med Bankerne:

Af Dementierne skal citeres:

Mac Donald (8. Sept. Underhuset): „Never in the whole process of the negotiations did the banks interfere with political proposals“.

Snowden (Radiotale 11. Sept.): „Whenever a political issue was raised we were told by them (the banks). „That is your business; we are not politicians and we leave that to you“.

Det bør sluttelig nævnes, da Lindberg, som vi har set, sammen med Dr. Addison ikke er utilbøjelig til ogsaa at lægge Ansvar paa Bank of England, at det under ovenanførte Punkter nævnte ogsaa fuldt ud dækker denne Bank. Lindberg fritager ganske vist, med Henviisning til en Udtalelse af Mac Donald (Side 328), Bank of England for at have gaaet „Diktatets Vej“, men lader det lidt senere (S. 331) „staa hen, om det ikke var Bank of Englands Folk, der gav Kravet den be-

¹⁾ Fremhævelserne i Citaterne er Forf.'s.

²⁾ Det skal tilføjes, at Dr. Addison, der følger Daily Herald i dets Angreb paa Bankerne, fremstiller de politiske Partiers Ønske i saa Henseende som betinget af Bankernes Krav, hvad dog synes vanskeligt foreneligt med de ovenfor anførte Udtalelser.

stemte Udformning, og derigennem sprængte den afgaaede Regering¹⁾.

I Forbindelse med Omtale af de engelske Bankers Holdning under Krisen kunde iøvrigt Formanden for Lloyds Bank Ltd.'s Bestyrelse paa Generalforsamlingen d. 4. Febr. i Aar udtale:

„No cry was ever less effective or received less credence than that raised against the banks during the general election last October“.

Alf Ussing.

II.

Til cand. polit. Ussings Indlæg vil jeg bemærke, at den af mig, S. 338, citerede Udtalelse, som Mac Donald fremkom med i Underhuset d. 21. Sept. 1931²⁾ (af Ussing gengivet ordret i nedenstaaende Fodnote¹⁾) for mig har været det afgørende Bevis for, at der fra Banksiden var stillet „politiske“ Betingelser. Da jeg betragter dette som det vigtigste Punkt, skal jeg gaa udførligt ind herpaa.

¹⁾ Endnu et Moment bør maaske omtales:

I Kapitel V „Afslutningen“ citeres en passant (S. 338) en Replik af Mac Donald (Underhuset 21. Sept.), som nøjagtig lyder saaledes: „The handling of the unemployment cuts was necessitated by special conditions of borrowing, and they must remain“. Som Dokumentation for „politiske“ Betingelser fra Laangiverens Side anføres den paagældende Udtalelse ikke, og vilde den iøvrigt heller ikke gøre sig,

fordi den ikke nødvendigvis viser tilbage til Bankerne som havende præget Laanebetingelserne i den omhandlede Henseende; der er jo to Parter, der kan præge Laanebetingelser, og vi har set (S. 91 Punkt 2. og 3.) at der i det foreliggende Tilfælde netop er god Grund til at formode dem præget fra andet Hold end Bankernes,

fordi det er indlysende, at her Laantageren, paa Opfordring, men selv vælgende Formen, givet Laangiverens mere generelle Krav om Budgetbalance en konkret Udformning, og er denne gaet ind som Bestanddel af de endeligt vedtagne Laanebetingelser, er Laantageren derefter bunden overfor Laangiveren ogsaa i Henseende til den saaledes foreliggende konkrete Udformning (men naturligvis kun i det Omfang denne ikke i sig selv giver et vist Spillerum for Modifikationer). Rent bortset herfra ved Mac Donald d. 21. Sept., at der hvad specielt Nedskæringen af Arbejdsløshedsunderstøttelsen angaar ikke er parlamentarisk Basis for at opnaa en Ændring.

Og endelig, ret afgørende, fordi den usandsynligste Udlægning af Mac Donalds citerede Replik vilde være en, der bragte den i Modstrid med hans eget (og Snowdens) ovenciterede officielle Dementi, afgivet faa Dage forinden.

²⁾ Som en Replik til Mr. Owen.

Ussing fremhæver tre Grunde til, at M. D.'s Udtalelse ikke kan ses som en Indrømmelse af, at Arbejdsløshedsunderstøttelsens Nedskæring var Resultatet af en Laanebetingelse fra Banksiden. Først: „der er jo to Parter, der præger Laanebetingelser“. Hertil er at sige, at den nævnte Betingelse er af en saadan Art, at man maa vente, at den stammer fra den laangivende Part.

Hvad den anden Grund angaar, maa jeg gøre opmærksom paa, at Kabinettet den 21. Sept. ikke følte sig bundet af nogen „konkret Udformning“ m. H. til andet end netop „the dole“, idet Nedskæringen af Lønningerne til Lærere, Politi og Militær blev mildnet. Foruden den alm. Laanebetingelse, at Budgettet skulde balancere, synes der da at have været en mere speciel m. H. til „the dole“, hvilket bekræftes af M. D.'s Sprogbrug „special conditions of borrowing“.

Og endelig til den tredje Grund, at min Fortolkning ikke skulde være rigtig, fordi den bragte M. D.'s Udtalelse i Modstrid med hans egne Dementier (Snowdens er jo i denne Forbindelse ligegyldige), maa jeg bemærke, at M. D.'s Dementier overalt gaar ud paa, at Banken eller Bankerne ikke gik Diktatets eller Ultimatumets Vej, at de ikke viste „politisk Partiskhed“ (jævnfør Side 328 i min Artikel) og iøvrigt var „hjælpsomme“, altsaa Udtalelser, der henviser til den Form, hvorunder Forhandlingerne er foregaaet, men ikke benægter at Bk. of Engl. f. Eks. har sagt: „Vi kan næppe skaffe Pengene fra U. S. A., fordi Federal Reserve Bk. ikke tør laane os dem, medmindre „the dole“ nedskæres, thi i U. S. A. betragtes den som en farlig Svaghed i Budgettet“ — eller words to that effect.

Hvad det angaar, at Betingelsen skulde være kommet ind fra konservative og liberale Lederes Side, vil jeg bemærke, for det første at disse paa Laaneforhandlingernes Tidspunkt ikke stod saadan, at de kunde presse Betingelser ind ved selve Laanets Optagelse, for det andet at dette heller ikke vilde tjene noget fornuftigt Formaal, da de jo altid, naar Budgettet skulde forelægges, kunde sætte deres Krav om Nedskæring af „the dole“ igennem. For det tredje kunde M. D. ikke frikende Bk. of Engl. for politisk Partiskhed, om den, ikke paa Initiativ fra Laangivernes Side, men fra Arbejderregeringens Modstandere, havde sat Betingelsen om Nedskæring af „the dole“ ind.

Gaar man endelig for Argumentets Skyld ind paa den Tanke, at M. D. har følt sig bundet ikke til Bankerne, men til visse konservative og liberale Førere (der den 21. Sept. var hans Fagministre), maatte hans Replik til Mr. Owen, der spurgte, om

man, da man nu alligevel havde mildnet alle de andre Nedskæringer, saa ikke ogsaa kunde mildne Nedskæringen af „the dole“, have lydt, enten „det ønsker jeg ikke“ eller „det vilde jeg i og for sig gerne, men er bundet til et Løfte til nogle af mine Ministre, der ikke vil løse mig, skønt Situationen ganske har forandret sig“. Men ingen af de to anførte Svar gav M. D., derimod det af Ussing citerede¹⁾. Om et af de af mig konstruerede Svar havde været den Realitet, der laa bagved det faktisk afgivne, maatte man karakterisere dette som bevidst uærligt. Da dette stemmer lidet med M. D.'s bekendte Ærlighed, maa Ussings Fortolkning forkastes. Hertil kommer, at M. D.'s Udtalelse blev forstaaet paa min Maade. Jeg henviser her til Dr. Addisons Udtalelse i Parlamentet samme Dag: „This thing (the economy bill), we were told, was necessary — and it has been admitted — to balance the Budget in this particular way in order that a loan might be obtained“.

Om den af mig fastholdte Fortolkning holder Stik, bliver Ussings Supplement, hvor interessant det iøvrigt er, ikke noget afgørende Bevis for, at det „i mindre Grad er lykkedes mig at undgaa en for ensidig Kildeudnyttelse“.

Niels Lindberg.

---

¹⁾ Begyndelsen af Fodnote 1, Side 88.